

industrial Ramon Torres i Guasch (1906-1937), fill d'un important industrial català, va assolir una gran popularitat i prestigi abans de la guerra civil. Va obtenir el títol de pilot l'any 1934 a l'escola *Progreso* de el Prat de Llobregat. El novembre d'aquell any li era concedit el trofeu Harmon -el més important de la Federació Aeronàutica Mundial- per haver recorregut Àfrica en solitari, la qual cosa el convertí en un heroi.

Incorporat a l'exèrcit republicà, li fou encomanat el pilotatge del *Breguet*. El divendres 5 de març de 1937, Torres rebé un avís d'alarma a l'Hotel Peninsular de Girona, on s'hostatjava. Ràpidament es desplaçà a Celrà i s'enlairà. Amb les presses el segon pilot, que no es trobava a l'aeròdrom en aquells moment, fou substituït pel tinent naval Daniel d'Oraux. Tampoc arribà a temps l'observador, Subirà.

Ramon Torres a la portada del suplement de La Vanguardia del 15 de gener de 1937.

Cap a les vuit del vespre, molts escalencs observaren com un avió, volant a baixa altura i amb un soroll poc normal, apareixia des de l'horitzó de Punta Montgó. Després de capotar durant uns instants s'estavellava dins el mar, a pocs metres de la platja armenterensa de la Cagarra, entre Sant Pere Pescador i Empúries. Probablement arribava tocat i intentava un aterratge d'emergència en un camp. Cal tenir en compte que Torres era un bon coneixedor de la zona per haver estiujeat a l'Hotel Empúries. Ràpidament, un bon grapat de pescadors escalencs que feinejaven a la zona, es desplaçaren al lloc del sinistre. No pogueren fer res per salvar els cinc membres de la tripulació, que a causa de l'impacte moriren gairebé a l'acte. Només pogueren observar l'avió trencat en tres trossos i rescatar els cinc cossos sense vida juntament amb els dos membres de l'avió que aquell dia no havien pogut enlairar-se; Cabré i Subirà.

Josep Clos encara conserva una sivella d'un cinturó de seguretat i un pedaç de seda d'un des paracaigudes. El tràgic accident va rebre importants titulars en la premsa de l'època, especialment *L'Autonomista*, *La Publicitat* i *La Vanguardia*. Sota el títol "*Víctimas del deber. Entierro de Ramón Torres y sus compañeros, muertos en accidente de aviación*", *La Vanguardia* publicava el dia 9 la notícia del multitudinari

funeral dels aviadors, presidit pel president de la Generalitat, Lluís Companys:

"El domingo por la mañana [7 de març] se efectuó el entierro del heroico capitán aviador Ramón Torres, teniente de navío Daniel d'Oraux Vergara, bombarderos Roldán Gómez y Manuel Mateu, y el mecánico de aviación José Ramón Bosch, muertos el viernes en la playa de La Escala (...).

El entierro constituyó una grandiosa manifestación de duelo, a la que contribuyeron, no solamente los elementos oficiales, sino el pueblo todo, y especialmente los muchos amigos que el malogrado Ramón Torres contaba en Barcelona.

(...) Los féretros, de caoba, con aplicaciones de plata, fueron cubiertos con banderas republicanas, en las que figuraban la iniciales U.H.P. y colocados en coches a la Federica, arrastrados por cuatro caballos. Las coronas y ramos de flores cubrían materialmente los coches.

Durante el fúnebre acto estuvieron volando dos patrullas de Aviación, cuyos tripulantes arrojaron flores sobre los féretros que guardaban los restos de sus gloriosos compañeros y que recibieron sepultura en el cementerio de Las Corts".

29.- 8 DE MARÇ DE 1939. SAINT PROSPER

Durant els primers mesos de la guerra civil el creuer franquista *Canarias* realitzà varies incursions a la badia de Roses. El dia 30 d'octubre de 1936 bombardejava Roses i 12 dies més tard, la nit de l'11 de novembre, torpedejava i enfonsava el vaixell *Manuel*. Aquest mercant havia estat intervingut per la UGT de València i cobria la línia Alacant-València-Seta-Marsella. El darrer viatge, però, el realitzava de Marsella a Tarragona, oficialment amb un carregament de queviures destinat al front de Madrid, encara que determinades fonts han assegurat que transportava algun tipus de material bèl·lic. Només es salvaren cinc dels 21 membres de la tripulació.

Com a conseqüència d'aquests incidents els governs català i de la República decidiren prendre mesures per protegir el golf de Roses. S'instal·là una barrera de mines submarines entre Punta Falconera i Punta Montgó, deixant un petit pas prop de la costa per poder entrar al port de Roses.

Croquis del projecte de defensa marítima de la badia de Roses ideat per Albert Charbonneau.

Arxiu de la Capitania Militar de Barcelona, Consells de Guerra.

També s'encarregà a l'enginyer i inventor francès Albert Charbonneau Vigny un sistema de defensa marítima de la badia consistent en una cèl·lula fotoelèctrica que, des de Punta Montgó -on hi havia l'aparell emissor- fins a la zona de Canyelles Grosses de Roses -on estava instal·lat el receptor-, detectaria qualsevol vaixell que travessés la línia tot fent sonar una alarma.